

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia grudnia 2009 r.

**Pan
ppłk SG Piotr Karpiński
Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Medyce**

LRZ-410-25-03/2009

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.) zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę w Placówce Straży Granicznej w Medyce w zakresie funkcjonowania kontroli ruchu osobowego na lądowych przejściach granicznych po przystąpieniu Polski do Układu Schengen.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 23 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Komendantowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień ocenia działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia organizacyjne przygotowanie Placówki do kontroli ruchu osobowego. W kontroli ustalono, że 5 awarii specjalistycznego sprzętu kontrolnego wykorzystywanego do kontroli drugiej linii, trwających łącznie 362 dni, skutkowało niemożliwością kontroli, w zakresie do jakiego służył dany sprzęt. Ustalony stan faktyczny pozwala stwierdzić, że Placówka nie miała bezpośredniego wpływu na okres trwania omawianych awarii, a podejmowane przez nią działania w celu zapewnienia kompletu sprzętu wykorzystywanego do kontroli na przejściu granicznym, w związku z jego niesprawnością, sprowadzały się do interwencji

telefonicznych, kierowanych do Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyślu (BiOSG) - podmiotu odpowiedzialnego. Na terminowość napraw wpływ miała niekorzystna sytuacja finansowa BiOSG, warunkująca naprawę sprzętu, od uprzedniego pozyskaniu środków finansowych, przeznaczonych na ten cel.

W kontroli ustalono, że wpływ na łączny czas wyłączenia z eksploatacji analizatora spalin (powodowanego jego trzykrotną legalizacją), skutkującego niemożliwością kontroli trwającą 67 dni, miał łączny okres 29 dni pomiędzy datami ukończonej legalizacji, a przekazywaniem go Placówce do użytkowania, który stanowił 43% ogólnego czasu niewykonywania kontroli.

Wpływ na długość okresu wyłączenia z eksploatacji rentgenoradiometru DP 66, o nr fab. 1456/71 i 3 szt. monitorów skażeń powierzchni RKP 1-2, o nr fab.: 023, 015 i 024, z powodu oddania ich do kalibracji, miał niezasadnie wydłużony okres ich odbioru przez Placówkę – z BiOSG - po dokonanej kalibracji, który wynosił – odpowiednio – 35 i 44 dni.

Przepis art. 7 ust. 5 rozporządzenia (WE) Nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. *ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice* (kodeks graniczny Schengen), zwany dalej kgS, stanowił, że informacje udzielane obywatelowi państwa trzeciego poddanemu szczegółowej kontroli drugiej linii o celu i procedurze takiej odprawy, wskazują, że obywatel państwa trzeciego może zażądać podania nazwiska lub numeru identyfikacyjnego funkcjonariuszy straży granicznej dokonujących takiej kontroli, jak również nazwy przejścia granicznego i daty przekroczenia granicy.

Kontrola wykazała, że przedmiotowe informacje udzielane obywatelowi państwa trzeciego, znającemu język polski, zawierały w swej treści wszystkie elementy przedmiotowo istotne, natomiast w przypadku osób nie znających języka polskiego, informacje udzielane były w postaci ulotek (opracowanych przez Zarząd ds. Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej w Warszawie) przygotowanych w językach urzędowych Unii oraz państw graniczących i nie zawierały wskazania, że obywatel państwa trzeciego może zażądać podania nazwiska lub numeru identyfikacyjnego funkcjonariuszy straży granicznej dokonujących takiej kontroli, jak również nazwy przejścia granicznego i daty przekroczenia granicy.

Na podstawie analizy dokumentacji służbowej kierownika zmiany w Placówce, ustalono, że funkcjonariusze Placówki podejmowali odpowiednie działania i interwencje w okresach zwiększonego natężenia ruchu.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia funkcjonowanie Placówki w świetle przepisów rozporządzenia MSWiA z dnia 15 grudnia 2006 r. w *sprawie kontroli granicznej dokonywanej przez funkcjonariuszy SG* (Dz. U. Nr 238, poz. 1729 ze zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

W kontroli ustalono, że w Placówce nie prowadzono dokumentacji służbowej, zawierającej dane w zakresie daty, miejsca, czasu i przyczyny przeprowadzenia kontroli osobistej oraz danych osoby objętej kontrolą i w niej uczestniczących, a także wyniku czynności - co było niezgodne z przepisem § 5 ust. 8 rozporządzenia.

W Placówce zgodnie z wymogami odnotowywano w dokumentacji służbowej wydawane „Zatwierdzenia dowodów spełnienia warunków dotyczących czasu trwania pobytu krótkoterminowego, w przypadku gdy dokument podróży nie jest opatrzony stemplem wjazdu”.

3. Pozytywnie z uchybieniami należy ocenić stan wyposażenia Placówki.

W kontroli wykazano, że dwa przenośne radiometryczne urządzenia pomiarowe EKO-C o nr fabr. 144/96 i 424/97, wyprodukowane – odpowiednio w - w latach 1996 i 1997, dotychczas: nie miały założonych „Książek urządzenia”, nie były używane do wykonywania kontroli oraz nie miały wykonywanej kalibracji - co stanowiło o ich niegospodarnym wykorzystaniu.

Ponadto kontrola dowiodła, że spośród sprzętu specjalistycznego wykorzystywanego do wykonywania kontroli i wymagającego okresowej legalizacji (kalibracji), występowały przypadki przerw w ciągłości jego legalizacji, w szczególności dotyczyło to: monitorów skażeń radioaktywnych EKO-C (nr fabr.: 664, 403), spektrometrów Exploranium GR-135 o nr fabr.: 3993 i 3313, czy mierników skażeń RKP-2 (o nr fabr.: FB0032 i FD 0031). Należy nadmienić, że przypadku spektrometrów Exploranium – za okresy, w których urządzenia zachowywały ważność kalibracji, Placówka nie posiadała ich certyfikatów w polskiej wersji językowej (tylko w wersji angielskiej).

Badanie sprawności sprzętu kontrolnego drugiej linii oraz specjalistycznego sprzętu kontrolnego - wykazało, że sprzęt był sprawny.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia funkcjonowanie Placówki w świetle Regulaminu 4 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 7 września 2007 r. w *sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej z wykorzystaniem systemu Informacyjnego Schengen*.

Kontrola próby formularzy pt. „Informacje o odnalezieniu osoby lub przedmiotu, którego dane znajdują się w systemie Informacyjnym Schengen (SIS)”, wykazała, że

kierownicy zmiany w każdym przypadku wypełniali odpowiednie obowiązki w przypadkach: trafienia cudzoziemca wpisanego w celu odmowy wjazdu (art. 96 kgS), trafienia osoby poszukiwanej jako zaginiona (art. 97 kgS), trafienia osoby, której miejsce pobytu należy ustalić (art. 98 kgS) oraz trafienia przedmiotów wpisanych w celu ich zajęcia lub wykorzystania jako dowód w postępowaniu karnym (art. 100 kgS).

5. Pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie Placówki w świetle Zarządzenia Nr 8 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 23 marca 2006 r. w *sprawie kontroli przewozu przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych, materiałów promieniotwórczych, środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji i materiałów wybuchowych*.

Ustalony stan faktyczny pozwolił stwierdzić, że każdy przypadek sygnalizacji stacjonarnego zestawu alarmującego (nie będący samoczynnym zadziałaniem), był weryfikowany przy użyciu przenośnego urządzenia sygnalizacyjnego.

W kontroli ustalono, że o każdym przypadku promieniowania powyżej tła promieniowania, czy wzrostu poziomu promieniowania przekraczającego 2,5-krotnie tło, Placówka powiadamiała – odpowiednio - Dyrektora Zarządu Granicznego KG SG, oraz dyżurnego Centrum do Spraw Zdarzeń Radiacyjnych Państwowej Agencji Atomistyki.

6. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia funkcjonowanie granicznej kontroli osób w świetle przepisów kgS.

W szczególności, kontrola wykazała, że w przypadkach nielegalnych przekroczeń granicy państwowej poza przejściami granicznymi, na odcinku ochranianym przez Placówkę, czy w przejściach granicznych – były wszczynane właściwe postępowania w sprawach dotyczących wykroczeń, oraz postępowania przygotowawcze. Badanie wiz wydanych na granicy wykazało, że wizy wydawane były obywatelom państwa trzeciego na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 415/2003 z dnia 27 lutego 2003 r. w *sprawie wydawania wiz na granicy*.

W kontroli ustalono, że w przypadku odmowy wjazdu obywatelowi państwa trzeciego, Placówka udostępniała mu aktualną informację dotyczącą punktów kontaktowych dysponujących informacjami na temat przedstawicieli uprawnionych do działania w jego imieniu zgodnie z prawem krajowym.

W kontekście współdziałania Placówki z innymi, granicznymi służbami kontrolnymi Polski i państw sąsiadujących oraz z Policją - analiza jego efektów pozwala pozytywnie ocenić tę sferę działalności Placówki.

Przedstawiając Panu Komendantowi powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

- podjęcie działań w zakresie skrócenia czasu odbioru - z BIOSG - naprawionego lub zalegalizowanego (skalibrowanego) sprzętu kontrolnego,
- bieżące odnotowywanie w dokumentacji służbowej, danych określonych w przepisie § 5 ust. 8 rozporządzenia w *sprawie kontroli granicznej*,
- rozważenie możliwości gospodarnego przeznaczenia dwóch przenośnych radiometrycznych urządzeń pomiarowych EKO-C o nr fabr. 144/96 i 424/97,
- bieżące utrzymywanie ciągłości legalizacji (kalibracji) urządzeń jej wymagających, wykorzystywanych do kontroli granicznej.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Komendanta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Komendantowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.